

# FØROYAR Í DAG

Ritstjórar: W. HEINESEN og HEDIN BRÚ

## FØROYINGAR OG AGITATION

Tað er ikki lætt at vera hugsandi Føroyingur á okkara døgum. Men harimóti er tað so lætt at fylgja teimum partapolitisku rossagetunum.

Søgan tey seinastu fjóruti árin lærir okkum, at landið Føroyar er eitt Eldorado fyri politiskari ósemju. Hetta er kanska einki at erra sær av. Men tað lærir okkum tó tað, at eingin agitation — sjálvt ikki tað hepnasta — evnar at «einsætta» tað føroyska fólkid.

Hugsandi Føroyingar royndu eftir besta førumuni at gera sær kunnugt, hví tað er soleiðis. »Fø. i dag« hevur trivið í at greiða summum av orsökunum, og vil halda áfram við tí. Men »Timin« »Dagblaðið« ella »Dimmalætting«

tykjað ikki at halda tað vera nakað at hugsa um. Hetta er alt so sjálvsagt. Skaðin, halda tey, er rætt og slætt tann, at helvtin av øllum Føroyingum (eyðvita tann helvtin, ið ikki hevur sama sjónarmið sum tú!) eru býttlingar ella yvirgangskroppar.

»Timin« er eitt nýtt blað, ið á fyrsta sinni, og nú hevur tað varnast, at »her í Føroyum kreyst tað ein stór, daglig agitation fyri at lata eyguni upp á Føroyingum til at sigja, at teir hava sama rætt sum aðrir til at ráða fyri egnum landi.«

Ein stór, daglig agitation! Men ein soverðin daglig agitation hevur verið ferd gjøgnum eitt mannaminni, minnst til tað! Og hvat er úrlitið? Millum annað hetta, at tað nationala hjá okkum er vordid fótatræð. Tá »Timin« skrivar: »Landsmenn okkara mugu kunna siggja, at nú stendst hjá

okkum at bjarga okkum sum tjóð, ella ganga burtur,« so vil mangur hugsandi Føroyingur ivaleyst kenna hetta bert sum eina málisku, sum eina slitna grammofonplátu, ið vit duga uttanat. Hvussu ofta er hetta sama ikki sagt okkum — i ørindum og i prosa — og tað enná i tíðum, ið vóru sera fríðarligar samanberid við nú.

Og tó — sjálvandi er tað ikki so litið satt í hesum orðum »Timans«. Ein so litil fólkæind sum tann føroyska er altid á ein ella annan hátt nationalt hóttað. Men just av tí, at vit vita, at Føroyingar eru ein serstøk fólkagrein, og av tí, at vit ynskja, at hetta fólkid skal fáa høvi til at vísa sjálvstøðugt nationalt andlit millum onnur norðurlanda fólk, — rætt tí eiga vit at vara okkum fyrri at gera tað nationala til eina skón, til rætt og slætt orðaskvaldur, til politiska agitation.

Á botninum eru Føroyingar eitt hugsandi fólk. Tað siggja vit t. d. av okkara orðatøkum. Tað vóru ættarmenn okkara, sum i olditíðini skaptu Háva mális hábærsliga visdóm og umhugsan. Vit hava nóg leingi havt ivaleyst av orðabraski og propaganda, av nationalum fótatræði. Tað mesta av tí er ikki eingang føroyskt — tað er »importvara«. Kom og sig okkum okkurt nýtt — um Føroyar í fortíð og nútíð, um okkara samfelagsligu dygdir og lýtur, og um hvussu hesar lýtur kunnu betast. Vis okkum okkara nationala andlit og ikki bert okkara nationalbuna! Vis, at her finnst annað enn innantómt politiskt kegl! Vis okkum, at alt tað, vit rópa nationalt, ikki bert er skræðal!

Gev okkum meira føroyskar bókmentir og kunst, meiri føroyskan kultur og meiri civilisation! Men kom ikki við fleiri tvaglaðum nationalum máliskum, tí annars drukna vit í teimum!

autoriserað, var, tá ið skip okkara ikki kendu sigla undir danskum merki, men máttu hava eitt annað merki.

Tá skundaðu formennir fyri javnaðar- og sjálvstýrisbólkunum sær at skriva til hin bretska konsulin at góðkenna hitt føroyska merkið sum nýtandi. Tað gjerdi konsulin og okkara flagg varð so góðkent við lóg.

Á landi kann hvør maður brúka tað flagg, ið hann vil. Flaggmálið skuldi so stutt fyrbyls verið greitt.

Men fólkaflokksmenn vilja framvegis róla, spæla nationalir berserkar í flaggmálinum, seta uppskot um við voldum at koyra danska flaggið burtur alla staðni uttan mun til, um maður, felag ella almennur stovnur ynskir eisini at flagga við danskum flaggi ella, ið hvussu er, ikki at strika tað danska flaggið, meðan Danmørk liggur so lágt, sum tað liggur i dag.

I samlið við grundtónan í socialismunna viðgerð av nationalum spurningum vil javnaðarflokkurin sjálvandi ikki í nøkrum føri vera við til avgerðir og støður, ið eru grimar og særandi yvir fyri nationalum kenslum hjá øðrum. Til tess er javnaðarflokkurin av sonnum ov nationalur.

### Maður útslign.

Úr Suduroy frættast tey ringu tíðindi, at ein ungur fiskimaður harra Mikkel Jensen, úr Vági, er druknaður.

Hann var til útroðrar mánaðagin í hesi viku. Hann var staddur á dekkinum — einsamallur aftanfyrri stýrihúsið. Stýrimaðurin sigur frá, at hann sá Mikkel standa har; men tá ið hann 3 minuttir seinri hugdi aftur um seg, sá hann ikki Mikkel, sum aldri sást aftur.

Eftir situr einkia við 2 børnum.

## Søgan um EITTOYRÐ

I 1941 fingu javnaðarmenn tingid at ásanna, at arbeidararnir vóru ikki komnir á mal í grundlønakeravi teirra.

Samstundis fingu javnaðarmenn igjøgnum við lóg.

at fiskimannalønin skuldi setast ikki undir 500 kr. um mánaðin pluss vidurgjald fyri kriggsvandaumstøður pluss part av einum góðum rentabiliteiti — minsta lønin var so sett til 600 kr. —

at arbeidsmanna grundlønir ikki skuldu kunna fara nidur, men at ein valdgerðardómur í arbeidstrætum skal avgera lønirnar sambært dýrtíðina og kriggsvandaeingina.

Tá ið so valdgerðardómur vidvikjandi ásetan av lønun og dýrtíðarvidbót eftir okkara tykki ikki fylgdu lógarandanum, settu vit javnaðarmenn saman við sjálvstýrismonnum frá uppskot um, at pristalsstigið skuldi muna eitt oyra.

Men hetta rættvissa uppskot varð felt av fólkaflokkinum og sambandinum.

Hopur av arbeidarum var til stedis, tá ið atkvæðisgreiðslan fór fram. Tá ið malid varð felt, róptu arbeidarar nidur til fólkaflokksmenninar: komu nú til vals!!

Mangir av fólkaflokksmönnum kvukku við og sotu nábleikir.

»Dagblaðið« royndi at bera i botnflaka fyri fólkaflokksins ógerð móti arbeidarunum.

I mars í ár varð so eykatingseta um pris- og lønvidurskipti.

17. í mánaðinum kom Th. Petersen undir verjurøðu síni fyri grossistarnar og imóti prisstæði at kasta frá sær, at javnaðarmenn máttu heldur komid fram við eittoyrauppskotinum.

Vit tóku fólkaflokkin uppá orðid, settu fram uppskot um eittoyrað, og at lønfallid, tá ið tað kom, ikki skuldi fara longur nidur enn til eina grundløn, ið kom at liggja 22,5 oyru omanfyri tað, ið hon nú er.

Vit sí seinasta tóku javnaðarmenn upp aftur ásannanina um, at grundløn var ov lá og fingu hetta brekid bót — ein hin størsti lønbei, arbeidararnir nákrav til hava fingid við eitt kvett.

## Álitandi genta

kann fáa pláss beinan vegin.

Prentsmiðjan visir á.

## OKKARA VALEVNI

Eg boði hervið frá, at eg bjóði mær fram sum valevni til tað 3. setta fólkatingsvalið 3. mai 1943.

Eg eri javnaðarmaður og vil fylkja við javnaðarmonnum á Danatingi.

Tvøroyri, hin 7. april 1943.

P. M. Dam.

Hesir eru stillarar hjá mær sum valevni til fólkatingsvalið tann 3. mai 1943:

1) J. P. Henriksen, býráðslimur, 2) Andor Eirikstoft, timburmeistari, 3) Theodor Olsen, arbeidsmaður, 4) H. J. Jacobsen, búnaðar-rådgevari, allir úr Havn, 5) Andreas Petersen, fiskimaður, 6) Johan Johansen, fiskimaður, 7) Gutte Fossadal, fiskimaður, allir úr Halldórsvík, 8) Martin Joensen, lærari, 9) Johan Andreas Stenberg, navigatørur, báðir úr Sandvík, 10) Thomas Nielsen, navigatørur, 11) Poul Johannes Stenberg, fiskimaður, 12) Johan Andreas Sofus Kjørbo, navigatørur, 13) Jens Dam, fiskimaður, 14) Sofus Petersen, lærari, 15) Oliver Gaard, kongsbóndi, allir úr Sunnbø, 16) Joen Hans Jacobsen, fiskimaður, 17) Sigmund Frederiksen, arbeidsmaður, báðir úr Midvági, 18) Jacob Pauli Midjord, fiskimannafelagsformaður, 19) Hans Jacob Hjelm, arbeidsmannafelagsformaður, 20) Martin Erhardsen, skipari, 21) Joen Pauli Thomsen, krambudarkallur, 22) Sámal Johansen, lærari, allir úr Vági, 23) Zacharias Møller, arbeidsmannafelagsformaður, 24) J. H. Danbjørg, lærari, báðir úr Porkeri, 25) Eyálvur B. á Heygum, timburmeistari, 26) Sofus Hansen, smiðmeistari, báðir úr Vestmanna, 27) Jacob Larsen, byggimeistari, á Oyri, 28) Peter Joensen, 29) Joen Henrik S. Nicolaisen, 30) Jóvan C. J. Joensen, 31) Simon Hansen, 32) Johan Hendrik Hansen, allir fiskimenn i Skopun, 33) Hans Dalsgaard, byggimeistari, Skálavík, 34) Johan Elias Frederik Poulsen, arbeidsmaður, Glyvrum, 35) Johan Johansen, lærari, Skála, 36) Martin Hansen, 37) Napoleon Petersen, lærari, 38) Sofus Hansen, fiskimaður, 39) Joen Jacob Jacobsen, fiskimaður, allir á Slættanesi, 40) Peter Næs, arbeidsmaður Hvalbø, 41) Hans Eli Hansen, 42) Hans Jacob Petersen, báðir arbeidsmenn i Seyrvági, 43) Poul Olsen, 44) Albin Ákesson, arbeidsmenn, 45) Marie Olsen, skreddari, 46) Gunnar Petersen, arbeidsmannafelags-skrivari, 47) Hans Samsonsen, skúlatenari, 48) Andreas Olsen, bátasmiður, allir úr Froðbiar sókn, 49) Ellender Ellendersen, traðarmaður, 50) Sofus Petersen, skipari, báðir úr Famjin.

## Kriggið.

I Tunis troðka Bretar og Amerikunna Týskararnar og Italiunennar aftur eftir hæl móti hævðsstaðnum Tunis og Biseria.

Mussolini hevur erklærd Ciciлию og Sardinia og smáoyggjarnar har um leið fyri kriggsøki. Hetta merkir, at tínni nærkast tá ið Týskarar og Italiunenn verða ríknir út úr Afríku.

Vævel herforari er i fyrradagin

komín til Ankara til samráðingar við týrkiskar hermenn.

I Russlandi og á øðrum vígvællum eru ongar neyðverdar broytingar.

10 oyru um tíman sum eykagjald til arbeidararnar á skipasmiðjuni i Havn.

Á býráðsfundi setti javnaðarmaðurin J. P. Henriksen fram uppskot um og fekk tað samtykt, at skipasmiðjan i Havn skuldi rinda øllum arbeidarunum, eisini lárungunum, 10 oyru um tíman sum eykagjald fyri arbeidid i 1942. Árid hevdi verið so óført hjá skipasmiðjuni, so ríkilig ráð vóru til tess.